

FEBRUARO 2004

SVENSKA  
ESPERANTO-  
TIDNINGEN

# La Espero

2004:1



Ludoviko Lazaro  
Zamenhof

Kreinto de Esperanto   
Esperantos skapare (1859-1917)

Organ för Svenska Esperantoförbundet

ISSN 0014-0694

Februaro 2004 • 92-a jarkolekto

Fondita en 1913

Redaktion: Leif Nordenstorm

Frågor om prenumeration o. dyl.:

Esperanto-Centro, Vikingagatan 24,  
113 42 Stockholm, tel. 08-34 08 00E-post: [nordenstorm@hem.utfors.se](mailto:nordenstorm@hem.utfors.se)

Ansvarig utgivare: Leif Nordenstorm

Utformning: Omnibus Typografi &amp; Leif Nordenstorm

Tryck: Al-fab-eto, Skövde

Prenumeration 2004: 200 kr.

Prenumerationsavgift för *La Espero* ingår i medlemsavgiften. Postgiro 20 12-3, Esperantoförbundet.

## ESPERANTOFÖRBUNDET

Adress: Esperanto-Centro,  
Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm,  
tel. 08-34 08 00E-post: [sef@esperanto.se](mailto:sef@esperanto.se)Nätsida: [www.esperanto.se](http://www.esperanto.se)

Öppettider: Esperanto-Centro har flexibla öppettider dagtid. Ring i förväg!

Postgiro: 20 12-3, Esperantoförbundet

Medlemsavgift 2003:

Direktansluten medlem 200 kr.  
Ungdomsmedlem (max 20 år) 100 kr. Medlemmar under 30 år är samtidigt medlemmar i SEJU, Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund.  
Hel familj 300 kr (inklusive ett exemplar av *La Espero*. Tilläggsexemplar kostar 100 kr/år).

## ESPERANTOFÖRLAGET

Adress: Vikingagatan 24, 113 42 Stockholm

Telefon: 08 - 34 08 00

Fax: 08 - 34 08 10

Postgiro: 578-5

Nätsida: [www.esperanto.se/eldona](http://www.esperanto.se/eldona)Telefontid: Samma som Esperanto-Centro Stockholm.  
Skriftliga beställningar expedieras under hela året.

Styrelsens ordförande: Agneta Emanuelsson

### Manus till *La Espero*

sänds till Leif Nordenstorm

Järnvägsgränd 11

961 76 Boden

tel. 0921-123 54

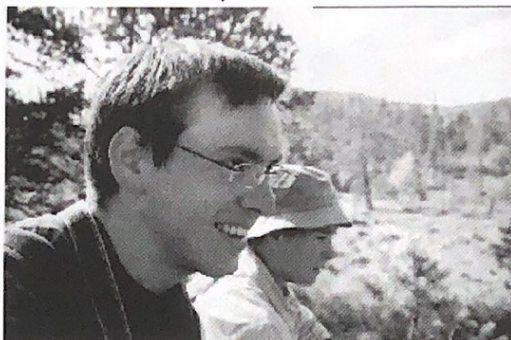
e-post: [nordenstorm@hem.utfors.se](mailto:nordenstorm@hem.utfors.se)När kommer *La Espero* 2004

	Stoppdatum	Utkommer senast
Nr 2	28 februari	30 mars
Nr 3/4	15 maj	15 juni
Nr 5	15 augusti	15 september
Nr 6	15 oktober	15 november

Utgivningsplanen är preliminär. Den som har brådskande information som måste komma ut senast ett visst datum bör ta kontakt med redaktören i god tid innan.

# Daniel Granello

## Prezidanto de SEJU



*Kie vi naskiĝis?*

Mi naskiĝis en la arbaro apud Karlskrona en Blekinge. Kiam mi havis 19 jarojn mi translokiĝis al Skanio kaj Lund por studi.

*Kie vi nun loĝas?*

Post kelkaj jaroj en Lund mi translokiĝis al Malmö, kie mi nun loĝas.

*Pro kio vi laboras?/Kion vi studas?*

Mi studis hortikulturon kaj biologion, kaj mi estas diplomita hortikulturisto (svede: *hortonom*). Mi studis ankaŭ la rusan lingvon dum kelka tempo – ege bela lingvo!

Nun mi laboras kiel proofica respondeculo (vera burokrato!) ĉe Malmö altlernejo. Mi esperas, ke mi baldaŭ trovos dungon en la "verda sektoro".

*Kiel vi lernis Esperanton?*

Dum miaj studjaroj mi tre ŝatis vojaĝi kaj mi ankaŭ studis eksterlande dum kelkaj semestroj. En 2001 mi studis en Kalifornio kaj en la tiel nomata "internacia domo" ĉe la universitato oni havis malgrandan Esperanto-gru-

pon. Mi estis scivolema pri Esperanto kaj iris al renkontiĝo. Komprenoble (?) la homoj tie estis ege afablaj, kaj mi decidis lerni Esperanton! Poste, kiam mi revenis al Lund, mi kontaktis la Esperantoklubon de Lund kaj daŭrigis mian esperantan vivon.

*Ĉu vi havas familion?*

Mi loĝas kun mia kunulino. sed ni ne havas infanojn. Ĉu estas familio?

*Ĉu vi havas aŭ havis taskojn en la Esperanto-movado?*

Mi estas prezidanto en SEJU kaj sekretario en la Esperantoklubo de Lund. Mi aktiviĝas ankaŭ en "Sundaj Junuloj"-grupo de junaj esperantistoj en Skanio kaj Danio, kiuj renkontiĝas Esperante.

*Ĉu vi havas aliajn interesojn?*

Jes, mi havas multajn aliajn interesojn! Mi ŝategas kultivi plantojn kaj havas terpecon apud Malmö por fari tion. Mi ofte ĝuas la naturon: mi botanikas, rigardas birdojn aŭ velas. Mi ŝatas ankaŭ kuiri, manĝi kaj eĉ trinki vinon!

Skribe intervjuis: Leif Nordenstorm

## Vortoj de la redaktoro

Jen denove nova numero de *La Espero*. En tiu ĉi numero ni legas debatan artikolon pri la fakto ke la organizita Esperanto-movado en ekz. Svedio malkreskas, kvankam multaj homoj studas Esperanton, ekzemple en interreto. En Afriko multaj homoj studas Esperanton. En tiu ĉi *La Espero* ni povas legi ke ankaŭ en Afganio komencas homoj studi Esperanton.

Esperanto vivas, sed la movado en kelkaj landoj malkreskas. Ni trovu novajn manierojn labori. Ĉu vi havas ideojn. Partoprenu la debaton!

Leif Nordenstorm

## La Espero rättrar

I recensionen av "Kaos i Budapest" finns ett allvarligt fel! V Langlet kom inte till Budapest 1945, utan då avslutades hans gärning! Han bodde där från 1932/33 och var där första gången 1895! Låt inte detta spridas till ännu fler viktiga källor för framtida forskning! István och jag gjorde ett jättarbete med noter för att allt ska vara korrekt i boken! Detta nämns inte med ett enda ord i recensionen, men många andra har påpekat, att detta placerar boken i sitt historiska sammanhang och ger en extra dimension.

Agneta Emanuelsson

# Nu behövs det radikala förändringar

## STATISTIK

### MEDLEMSRAPPORT FÖR 2003-12-31

Totalt i registret  
672  
Klubbar 21  
70+medlemmar  
109  
Ej Betalt 100  
Nya medlemmar  
70  
SEJU 66  
SEJU Ny 15  
Direktmedlem 133  
Klubbmedlem be-  
talt (inkl 70+) 381  
Rondo Langlet 5

Esperantorörelsen i Sverige har problem – eller befinner sig i kris, beroende på hur allvarligt man ser det. På flera sätt – medlemsmässigt, strukturellt och ekonomiskt. Att låta det gå, att tro att det går att bara värva medlemmar till SEF, medlemmar som betalar avgift och därmed löser problemen, det vore alltför blåögt. Radikala beslut måste fattas och helst vid kommande årsmöte. Och det vore bra om frågorna kunde diskuteras i klubbarna redan före årsmötet.

Klubbarna ja. Det beror lite på hur man räknar, men man kan säga att SEF har tio levande klubbar kvar. Den typiska klubben har 30 betalande medlemmar. Därav nog bara några få som är aktiva esperantister.

En sak vet vi om problem: det kommer en lösning. Och lösningen kommer på ett av två sätt. Antingen tar de som har intresse i saken itu med svårigheterna och finner lösningar. Eller också vill eller orkar man inte, eller kan inte enas, och då finner problemet själv sin lösning.

Själv anser jag att problemen öppet bör diskuteras inom rörelsen, så att övervägda och genomdiskuterade beslut kan fattas kommande maj. Längre än till dess kan frågorna inte vänta.

Som jag ser det råder ekonomisk kris, beroende på bland annat organisationsproblem. Logiskt sett skulle man kanske lösa de organisatoriska frågorna först, för att sedan ta itu med ekonomin. Men antagligen finns inte längre tid att vara så logisk, vi måste nog ta ekonomin först. Det är ju så att Esperantoförbundets intäkter långt ifrån täcker dess kostnader. Och stora donationer kan vi inte räkna med annat än mycket kortsiktigt eller tillfälligt.

Jag har själv synpunkter på tre områden. Två handlar om kostnader, ett om organisationsstrukturen och därmed intäkterna. I varje fall den huvuddel av intäkterna som består av medlemsavgifter.

## La Espero och EC

SEF:s två stora kostnader är La Espero och Esperanto Centro. Båda måste radikalt minskas (kostnaderna alltså), om vi inte kan hitta nya stora intäkter.

La Espero är en stor tillgång som inte syns i balansräkningen. Däremot syns den i resultaträkningen som en av anledningarna till förlusterna.

Kan man ta vara på denna tillgång, och tillgodose verkliga behov, och samtidigt förbättra resultatet? Ja, det tror jag. Det radikala greppet vore att lyfta ur tidningen ur förbundets bokföring, göra den till en egen enhet. Mer om detta senare.

## Esperanto Centro

Esperanto Centro är den andra stora kostnaden för SEF. Frågan om avveckling av centret har flera gånger varit uppe till diskussion på SEF:s årsmöten. Jag har sällat mig till dem som gärna vill ha centret kvar. Nu finns en icke obetydlig donation utlovad, men den förutsätter avveckling av centret. Men uppsägningstiden av hyreskontraktet är lång och frågan är, om det går att göra något åt ekonomin under tiden.

Här ett uppslag. Det finns nog fler ideella organisationer än SEF som har problem med att lokalerna är för dyra. Går det att dela lokalen med någon annan – den används trots allt mycket få dagar som det nu är – och därmed kanske få en halvering av hyreskostnaden?

## En folkrörelses struktur

Är esperanto en folkrörelse? Jag vet inte. Men den har varit, under förra århundradet.

Det finns som sagt tio [aktiva, red.s anm.] klubbar kvar och den typiska har 30 medlemmar (aritmetiskt medium).

1900-talet var organisations-sveriges och folkrörelsernas århundrade. "Alla" var medlemmar i massor av föreningar.

Nu är det annorlunda. Den unga generationen saknar inte alls intresse för olika frågor. Men däremot saknas ofta intresse att bli formell medlem och betala medlemsavgift i en organisation, bara för att en fråga är intressant. Detta gäller även esperanto. Så är det, och "värre" torde det bli. Det vore därför strutsopolitik att tro, att SEF:s problem kan lösas genom medlemsvärning.

Att SEF är en liten organisation är alltså inte dess största problem. Än värre är att medlemsantalet minskar och nog kommer att fortsätta minska.

Jag tillhör dock dem som tror att den allmänna inställningen till vårt språk håller på att vända, att esperanto håller på att få vind i seglen. Intresset bland ungdomen ökar.

Men det leder nog inte till ett växande SEF. Tvärtom, många av de nya attraheras av språket, inte av förbundet.

## Två huvuduppgifter

Som jag ser det har SEF nu i praktiken två huvuduppgifter. Det ena är kommunikation och det andra är att vara en organisatorisk bas. Språket behöver organisatoriska strukturer: det behövs en akademi (som inte är demokratisk), det behövs ett UEA (som är demokratiskt), det behövs en utgivare och distribution av vår stora ordbok (alltså SAT). SEF är, liksom övriga länders riksföreningar, säkert en förutsättning för UEA. Och många esperantister behöver sina esperanto-klubbar. Troligen behövs SEF också som stöd för klubbars tillkomst och fortlevnad. Men i sanningens namn är väl detta vanhävdad, van-skött.

## Nätet och La Espero

Nu till kommunikationen, på papper och elektroniskt. SEF har en av esperantos allra bästa internetsidor, i internationell jämförelse. Den är tvåspråkig. Lägg därtill Kiosken och den enspråkiga "esperanto.nu".

Detta till mycket rimliga kostnader. Allt detta är en mans imponerande verk och inget för styrelsen i övrigt att yvas över.

Så finns La Espero. I den finns – som jag ser det – SEF:s kanske värdefullaste potentiella tillgång. Tidningen är till formen en professionell högklassig produkt tryckt på bra papper. Men vilken är dess framtid?

Vid ett par årsmöten har den angräpits, dess kostnad har ägnats mer intresse än dess nytta.

Om min uppfattning delas, att SEF:s medlemstal under de närmaste åren inte radikalt kommer att öka utan snarare minska, så måste konsekvenserna av detta diskuteras redan nu.

Den ena vägen är att tidningens lilla upplaga snart inte motiverar fortsatt utgivning. Den andra vägen är att bredda läsekretsen. Att vända sig till läsare som är intresserade av språkfrågan, av diskriminering och språkliga rättigheter, utan att först betala SEF-avgiften.

Det vore en stor förändring. Men väl ändå värd att överväga.

## Estraro de SEJU

Daniel Granello, Prezidanto  
 Carl Mäsak, Vizprezidanto  
 Magnus Henoch, Sekretario  
 Kristoffer Larsson, Vizsekretario kaj  
 reprezentanto ĉe SEF  
 Torun Jansson, Kasisto de SEJU kaj re-  
 prezentanto ĉe Esperantodomo  
 kaj ĉe SEJU  
 Håkan Lundberg, Estrarano  
 Lovisa Gustavsson, Estrarano



Fortsättning från föregående sida

"Svenska esperantotidningen" måste bytas ut, kanske mot "Svensk tidning för språkliga rättigheter". Sedan byts "Organ för..." ut mot "Utges av Svenska Esperantoförbundet".

Därmed kan tidningen aktivt erbjudas till prenumeration och försäljning till allmänhet och det allmänna. Vi ska inte ha några illusioner om stora upplagor. Men lika fullt kan det bli ökning.

Olika kulturredaktioner citerar ofta kulturtidskrifter, även i radio.

Bibliotek har en annan syn på kulturtidskrifter än på medlemsblad.

Men den viktigaste anledningen är denna: Det fanns en tid när behovet av ett språk för internationell kommunikation var mer allmänt känt, långt utanför esperantos kretsar. Frågan då var hur problemet skulle lösas. Esperanto stod emot andra alternativ.

Numera är det nästan bara bland esperantister som problemet är identifierat. Åtminstone i Sverige. Det är kanske något mer aktuellt i stora länder som Frankrike och Tyskland och i länder med stora minoriteter, som i Katalonien. I Sverige – och inte bara i Sverige – tror man allmänt att engelskan är Det Internationella Språket. Vi är några få som vet bättre. Vad ska vi göra åt det?

Bengt Nordlöf

## Sök Märta Andréasson stipendium!

Märta Andréasson, som var en eldsjäl inom esperantovärlden, var bosatt och verkade i Göteborg. Märta satt med i styrelserna för både SEF och Esperantogården, och var även en av de drivande krafterna bakom Göteborgs ansökan om UK 2003.

I samband med Märta's begravning skänktes medel till SEJU, enligt Märta's önskan. Hon ville att dessa pengar skulle användas för att ge ungdomar möjlighet att resa utomlands för använda och förbättra sina kunskaper i esperanto, för att därigenom öka sin kännedom om och förståelse för människor från andra kulturer och språkgrupper.

För uppfylla Märta's önskan har SEJU därför instiftat Märtastipendiet, som delas ut en gång per år till ungdomar som reser på esperantoarrangemang runt om i världen. Och nu är det alltså dags att söka 2004 års Märtastipendium!

Ansökan ska innehålla ett fullständigt ifyllt ansökningsformulär. Ansökningsformuläret kommer inom kort att finnas att hämta på SEJU:s hemsida (<http://www.tejo.org/seju/>), men kan redan nu rekvideras från SEJU genom att skriva ett e-postmeddelande till [seju@esperanto.se](mailto:seju@esperanto.se), eller ett vanligt brev till SEJU:s ordförande, Daniel Granello, på adress: c/o Åkerlund, Amiralsgatan 64, 214 37 Malmö.

Ansökningarna ska vara SEJU tillhanda senast den 31:a mars. Det ifyllda ansökningsformuläret kan skickas som ett worddokument till [seju@esperanto.se](mailto:seju@esperanto.se), eller i pappersform till Daniel Granello, på ovan nämnda adress.

Stipendiet motsvarar 0,05 basbelopp, avrundat till närmaste hundratal (1900 kr år 2002). Storleken på stipendiet avgörs alltså inte av kostnaden för resan eller den sökandes motivering varför hon/han ansöker om det.

SEJU:s styrelse kommer att besluta om vem som blir årets Märtastipendiat.

Stipendiaten skall vara medlem i SEJU, Sveriges Esperantisters Ungdomsförbund.

Stipendium kan ges för resor till kongresser, seminarier, kulturfestivaler och dylikt där esperanto är arbets-

och ungängesspråk, samt deltagande i esperantokurser. Stipendium kan också beviljas för resor där den sökande ämnar bo hos Pasporta Servo-delegater eller andra esperantotalande.

Efter resan ska stipendiaten inom två månader efter hemkomsten skicka in en reseberättelse på esperanto (300-600 ord), som - helt eller delvis - kan komma att publiceras i La Espero. Stipendiaten ska i samband med detta även skicka kopior på kvitton/biljetter som täcker det utbetalade beloppet till SEJU. Om reseberättelse eller kvitton inte inkommer blir stipendiaten återbetalningsskyldig.

Vid bedömning av ansökningarna kommer företrädare att lämnas för ungdomar som ännu inte har deltagit i esperantoarrangemang, samt för ungdomar som verkar för esperanto i Sverige (t.e.x. är medlem i lokal klubb, aktiv inom SEJU, eller leder esperantokurser).

I nästa nummer av La Espero kommer förra årets Märtastipendiat, Carl Mäsak, att berätta om sitt besök på Okej-mejk i Ungern hösten 2003.

## SEJU:s årsmöte 2004

I samband med SEF:s årsmöte på Esperantogården under Kristi himmelsfärdshelgen, kommer även SEJU att hålla sitt årsmöte. Vi hoppas att så många som möjligt av SEJU:s medlemmar och andra unga esperantister kommer att dyka upp! Förutom att bestämma om SEJU:s framtid, kommer vi nämligen även att ha väldigt lajbans!

All information angående årsmötet kommer att finnas på vår hemsida (<http://www.tejo.org/seju/>) från mitten av april. Mer information om SEJU:s årsmöte kommer även i följande nummer av La Espero. Motioner och övriga frågor att ta upp på årsmötet ställs till [seju@esperanto.se](mailto:seju@esperanto.se), eller Daniel Granello, c/o Åkerlund, Amiralsgatan 54, 214 37 Malmö, senast den 20 april 2004.

Daniel Granello  
 prezidanto de SEJU

# Afganoj lernas Esperanton

Ricevinte du mesaĝojn de Afganaj Esperantistoj kiuj lernis la lingvon pere de la projekto "Lingvo de Paco", mi decidis prepari la suban raporton pri la projekto mem kaj rilataj aferoj.

1. Alkroĉite vi trovos du mesaĝojn skribitaj de afganaj partoprenintoj en la kursoj de "Lingvo de Paco", kiuj estas ankaŭ inter la fondintoj de AFESPO (Afgana Esperanto Organizo). Ili estas la rezultoj de la projekto kaj aktivis en instruado de la lingvo. La mesaĝojn ni povas publikigi en gazetoj kaj inform-listoj kiel la bela realiĝo de niaj planitaj celoj.

2. Instigi tiujn novajn E-istojn kaj helpi ilin plikonatiĝi kun la movado kaj enkontribui al agadoj en tiu ĉi tereno estas grava afero. Preskaŭ neniam afganoj havis partoprenon en multaj okazajoj esperantaj tutmonde. La reeĥo de ilia ebla aperigo en primovadaj aferoj estos grava instigilo kaj helpilo por Esperanto en Afganio. Laŭ tiuj ĉi kredoj, mi proponas aranĝi ion subtenon por ke unu aŭ du membroj de AFESPO partoprenu en venontjara UK. Eble Azia Komisiono de UEA povas plani kaj aranĝi tiun ĉi proponon. Ni povas diskuti la aferon pli detale, se vi akceptos la ideon mem.

3. Kadre de la projekto ni (Irana Esperanto Centro) sendis 50 lerno-librojn al Maŝhado por la partoprenantoj en tieaj kursoj. Kvankam la nombro de libroj ne estas sufiĉaj kaj afganoj ĉiam petas plian da librojn kaj helpojn, sed ni jam multe elspezis ĉirilate. Laŭ la lastaj kalkuloj, ni ĝis nun elspezis 200 Eŭrojn.

**Hamzeh Shafiee**

**Jen la du mesaĝoj de niaj afganaj kursaninoj:**

*Je la nomo de Dio*

En la jaro 1380 (2001) la projekto la lingvo de Paco (Zaban e Salam) en Maŝado por afganaj milit-suferantoj komencis de U.E.A. kaj Irana Esperanto Centro (Sabzandisan). S-ro Borhani estis la instruisto de la kursoj. La Movado de Afganaj Virinoj (Nehzate Zanane Afgan, MAV) protektis ĝin pere de disponigo de loko kaj helpoj.

La Esperantaj kursoj bazaj renkontiĝis plenemocie de afganinoj, en kiu 70 (sepdek) lernantinoj lernis Esperanton. Kaj alia kurso en somero organiziĝis en alia loko kaj ankau S-ro Borhani estis instruisto. Kiam la kursoj finiĝis, Sabzandisan proponis al

kelkaj lernantinoj kiuj estis realaj interesataj lernantinoj, ke ili organizu Esperantan klubon por afgana nacio kunlabore ses personoj (Hamideh Salehi, Hadiseh Akbari, Diana Karimi, Rana Karimi, Fatemeh Sajadi [Saggadi], Tahereh Amiri). Ili faris ĉion por sukcese organizi Esperantan klubon nomita AFESPO.

Ni inaŭguris la klubon oficiale je la 29-an de Ordibehešt (18-an de Majo 2003). La klubo oficiale inaŭguriĝis kun subteno de MAV kaj ĉeesto de la delegito de Sabzandisan, estimata sinjorino Fariba Nuri-Magd, kaj kelkaj gelernantoj. Ni invitis la afgan-konsulanojn kaj kelkajn afganajn instituciestrojn, sed bedaŭrinde ili ne venis. En inaŭgur-tago S-ino Maĝd legis la gratul-mesaĝojn de UEA kaj de Sabzandisan. Ankaŭ Diana Karimi komunikis la deklaron (manifeston) de la klubo. Hadiseh Akbari legis kaj donis informojn pri Esperanto kaj L.L.Zamenhof, Esperante kaj Perse. Fine, inter klubanoj kaj gelernantoj estis la demand-responda kunsido (gelernantoj demandis kaj klubanoj respondis). Antaŭ la inaŭguro ni havis 50 gelernantojn, ni informis al Sabzandisan kaj demandis helpon. Ili sendis 50 librojn kaj kelkajn gazetojn kaj broŝurojn, Esperante kaj Perse. Krom tio, ili certigis sendi instruiston sed neniu venis. Du membroj de la klubo (Hadiseh Akbari, Hamideh Salehi) akceptis instrui. Post la inaŭguro de la klubo komenciĝis niaj problemoj. Ĉiutage multaj gelernantoj venis registri. Nun ni havas 3 klasojn kun 100 gelernantoj, sed ni havas 50 librojn, kaj preskaŭ 100 gelernantoj registris por estontaj kursoj. Por ĉeestaj gelernantoj ni decidis distribui la librojn antaŭ la klastempo kaj kolekti ilin post la klastempo. Tiu afero estas tre malfacila por ni kaj la lernantoj. Nia grava problemo estas loko, ĉar Nehzate Zanan (MAV) jam ne povas subteni nin, kaj ili nur donis prokraston al ni kelk-tagojn ĝis (tiam) ni trovos alian lokon, sed neniu subtenas nin krom kun pruvoj malprudenta kaj ni ne povas akcepti ilin. Ni estas junaj kaj dependas al niaj familioj kaj ili (niaj familioj) mem havas multajn problemojn kaj ne povas subteni nin, kvankam ili tiom helpas nin kiom ili eblas. Ni ne havas lokon, sufiĉajn librojn. Ni nun petas UEA-n subteni nin ĉiu-spece. Fine, ni tre dankas de UEA pro helpoj, gratula mesaĝo, kaj estimata instruisto S-ro Borhani. Ni esperas viaj subtenoj hel-

pas nin etendadi Esperanton, tiom kiom eblas. Espere atingi niajn grandaj celojn kaj sukcesi ĉi tiuvoje.

**AFESPO, Hadiseh Akbari**

*"Je la nomo de Dio"*

Afgana junulara Esperanto Klubo (AFESPO) celas propagandi la aliancon kaj konkordo inter afganaj socioj pere de disvastigo de la paclingvo kaj trunkvileclingvo (Esperanto). Se poste vi volas ankaŭ helpi, vi konas la vojon: Fondajo Espero ĉe UEA kun indiko "lingvo de paco".

La klubo komencis sian aktivecon kun ses personoj originalaj membroj kiuj ĉiuj estas junulinoj. La komenco de la klasoj alfrontis bonrenkonte precipe tavolo de junul-afgana. Certe dum la establado de la klasoj ekzistis multaj malfacilaĵoj kaj tiel same ekzistas malfacilaĵoj interalie nehavi decan lokon, ne havi sufiĉajn eblecojn interalie: seĝo, nigratabulo, magnetofono por aŭdi lingv-kasedojn, ne havi sufiĉon da libroj k.t.p., ne havi vortaro (Esperanta vortaro). Bazaj celoj de la klubo konsistas el:

1. La etendado kaj kono de Esperanto lingvo en Afganujo.
2. Estigo de alianco kaj solidareco inter afganuloj per la lingvo de paco (Esperanto).
3. Ĉeesto en la kulturaj kaj artaj agadoj.
4. Korespondi kun geesperantistoj en la mondo.
5. Konigi kulturon de Afganio al tutmondo, pere de Esperanto.
6. Konigi potencon de afganaj junuloj al tutmondo.
7. Kaj unu el grandaj celoj de la klubo en futuro estas traduki librojn de Persa verso al Esperanto.

Ni esperas atingi niajn grandajn celojn kaj sukcesi ĉi tiuvoje.

**AFESPO, Hamid Salehi**

DEZIRAS  
KORESPONDI

## Esperanto en meteorologia programo

63-jara polino, kiu interseĝas pri fremdaj lingvoj kaj landoj, literaturo, historio, turismo k.t.p.  
Stanislawa Krzywdzinska, ul. Sikorskiego 30, PL-33-300 Nowy Sacz, Pollando.

Plian fojon, la nacia Belga televido elsendas pri meteorologio kaj preterpasante mencias la uzon de Esperanto. Oni prezentas esperantlingvan resumon de la elsendo kaj pretigis retejon kun bildoj el la elsendo: <http://www.ping.be/jmjsenlime//Jet-Stream/>

## Ĉina radio duobligos

Ĉina Radio Internacia oficiale anoncis plilongigon de programo ne nur pri la tempodaŭro, kiu jam komenciĝis komence de ĉi tiu aŭgusto, sed ankaŭ pri la enhavo. Esperanto-programo de ĈRI duobligos la enhavon de elsendaĵo versence, sen ripetoj de duonhoraĵo, ek de la 19a de decembro ĉi-jare okaze de la memor-tago, kiam la sekcio de Esperanto-elsendo festos sian 39an jariĝon.

## Buller revenos al Roterdamo

Kiel atendite, Osmo Buller revenos al sia posteno kiel ĝenerala direktoro de UEA. La 23-an de decembro la estraro de UEA anoncis al la komitato la decidon, kiu estis farita la antaŭan tagon. Tuj poste aperis la unuaj gratuloj de komitatanoj. 'La plej bona novaĵo de la lastaj du jaroj! Reveno de tiom da sperto, kvalifiko kaj energio esperigas pri baldaŭa mildigo de la krizo kaj eĉ pri rekresko', komentis Aleksandr Korjenkov. La estraro daŭre ne malkaŝas, kiom da kandidatoj efektive estis, sed nur Buller estis intervjuita.

## PEN-kongreso en Meksiko

La Esperanta PEN-Centro estis hodiaŭ vokita ludi delikatan rolon en la PEN-mondkongreso, decidonta pri novaj aliĝoj. Pri unu el ili estis forta kontraŭstaro, fare de la Itala centro: temis pri la nova centro en la kosmopolita kaj landlima urbo Triesto. La esperanto-delegito, Giorgio Silfer, estis petita prezenti la kandidataton kaj klarigi ĝian kulturen unikecon. Tion li faris kun sukceso, ĉar la Asembleo tuj akceptis per plimulto. En sia alparolo (france) d-ro Silfer menciis esperanton, apud la jida kaj la rouma, por emfazi ke niaj centroj reprezentas li-

teraturajn, kaj ne naci-ŝtatojn.

La esperanto-literaturo estas reprezentata ĉe la 69a mondkongreso de PEN Internacia, la plej grava asocio de profesiaj verkistoj. Nian delegacion formas Perla Martinelli kaj Giorgio Silfer. Okaze de la unua kunsido de la Komitato de verkistoj por paco, la Esperanto-Centro de PEN apogis rezoluciproponon pri la persekuto de verkistoj en Tunizio kaj subtenis la ekzamenon de la Geneva Dokumento (akordo Josi-Jaser) kiel bazon por komuna starpunkto de PEN pri la situacio en Palestino. La Esperanto-Centro kandidatiĝos por organizi PEN-mondkongreson post 2005 en Svislando.

## Max Josef Max Metzger beatigota

Laŭ informo de la arkiepiskopa ordinariato de Freiburg/Breisgau (DE) la martiro-sacerdoto Max Josef Metzger (1887-1944) estas proponita de la nova episkopo de Freiburg, Robert Zollitsch, al la Sankta Seĝo por beatigo. Metzger, aktiva esperantisto, pacifisto kaj pioniro de la ekumena movado, estis ekzekutita de la nazioj. Kiel raportite, ankaŭ la prelatoj Johann Martin Schleyer (1831-1912) estas proponita por beatigo. Tutmonda subskrib-kampanjo apogas ambaŭ proponojn. Interesiĝantoj sin turnu al: [SchleyerKomitee@aol.com](mailto:SchleyerKomitee@aol.com)  
Reinhard Hauptenthal

## Boka in Kristihimmelfärdshelgen!

Årets svenska esperantokongress håller vi i år åter i Lesjöfors. I stället för de ordinarie två dagarna, kommer årets kongress att pågå i **hela fyra dagar**, 19 — 23 maj 2004. Det finns två orsaker till det:

1. Årets världskongress hålls i Peking, dit bara ett fåtal kommer att ha råd att resa;
2. Lesjöfors är föremål för en speciell satsning i år. Ett "Projekt Lesjöfors" är igångsatt, vars ändamål är att få varenda innevärdare av Lesjöfors medveten om esperanto och några så medvetna, att de blir redo att lära sig det.

I nästa nummer av *La Espero* kan du läsa detaljprogrammet. Man har tänkt sig att använda torsdagen 19 maj (Kristihimmelfärdsdagen) för speciella

kurser, delvis riktade till icke-esperantister; fredagen blir en utflyktsdag i nejderna kring Lesjöfors och vidare runt om i Värmland. Lördag och söndag kommer att likna våra ordinarie kongressdagar, med årsmöten för SEF, SEJU, ILEI-lärarna och Esperantoförlaget, olika föredrag, diskussioner — och en del underhållning, förstås.

Med detaljerna och priser återkommer vi — var bara säker att du reserverar dessa dagar åt esperanto!

Om du har tillgång till internet ska du kunna få information om denna kongress redan tidigare. Gå i så fall till sidan [www.esperanto.se/kongress2004](http://www.esperanto.se/kongress2004). Sidan kommer att uppdateras undan för undan, så fort olika programdetaljer blir klara.

## Fabelkonkurso ankaŭ en 2004

La estraro de la literatura-kultura centro Päätalo-instituto (Taivalkoski, Finnlando) decidis organizi Esperanto-fabelkonkurson ankaŭ en 2004. La konkurso, pri kiu la Instituto kunlaboras kun la Vilaĝa Asocio de Metsäkylä, okazas ekde 2000. Kvankam la Instituto ne tre kontentas pri la nombro de konkursajoj (po 14 en 2002 kaj 2003), ĝi fidas, ke venontjare la Esperanto-movado diskonigos la konkurson pli aktive. Anonco pri la sekva konkurso kaj elektitaj premiitaj verkoj el la jaroj 2000-2003 legeblas en la retejo de la Instituto: <http://www.taivalkoski.fi/paatalo-instituuti/esperanto.htm>

Osmo Buller

DONACOJ

MEMORE AL BOME KIM-LINDBLOM

Ulla Luin, Tyresö (por SEJU), 250 kr; Börje Andersson, Skövde, 250 kr; Kerstin Kristoferson, Skara, 200 kr; Yngve Sörman, Årsta, 500 kr; Lisbet kaj Bertil Andreasson, Hörby, 200 kr; Jarl Hammarberg, V Frölunda, 100 kr; Gun kaj Kerstin Gerdman, Stockholm, 100 kr; Karin kaj Bernt Lindqvist, Malmö, 100 kr; Arne Lundkvist, Värnamo, 100 kr; Birgit Brenander, Stockholm, 200 kr; Mariann Westman, Stockholm, 100 kr; Ingrid Ottosson, Vällingby, 100 kr; Edith Köhler, Solna, 100 kr; Eva kaj Haldo Vedin, Norrköping, 500 kr; Leif Nordenstorm, Boden, 100 kr; Gunilla Almén, Stockholm, 200 kr; Arbetskamrater vid Bergafotens skola, 200 kr; Majvor, Ronny, Johan, Pierre Lindblom, Värgråda, 400 kr; Esperanto i Väsby, 500 kr; Roland Larsson, Enskede gård, 500 kr; Anders Sundman, Västerhaninge, 300 kr; Nyboda skola, 400 kr; Kersin Rohdin, Högsby, 100 kr; Martin Häggström, 200 kr.

Blandat program i Göteborg

I Interligilo, Göteborgsklubbens tidning läser vi om klubbens varierade program för sina sammankomster:
\* Esperantoafton på Kunskapskretsen (16/9)
\* La Librofoiro 25-28 sept.
\* Vi minns kongressen (21/10)
\* Seminario pri multkultureco (13/11)
\* Föreningen representerad på mångfaldsseminarium (13/11)
\* Utflykt till Hällingsbo gård (22/11)
\* Tomteparad i Enekulldalen 12/12
\* Tago de la Libro / Bokens Dag 16/12
\* Malferma Tago / Öppet Hus 5/1

Om Bronstein i Helsingborg

I Helsingborgs dagblad kunde man 9 januari läsa:
"Fine la pastro staris sur la pregeja katedro". Så lyder svensk litteraturs kanske mest kända öppningsmening.
Fattar du ingenting? Då snackar du inte esperanto.
En chans att få igång din esperanto-uppenbarar sig i morgon eftermiddag på Café Birger på Stadsbiblioteket i Helsingborg. Ryssen Mikaelo Bronstein, poet och trubadur, kommer då att spela och sjunga på esperanto och ryska. 54-årige Bronstein, utbildad elektroingenjör och journalist och bosatt i Tikhvin i västra Ryssland, har sedan 12-årsåldern studerat det internationella språket. Han har skrivit 14 böcker, varav en roman och två diktsamlingar direkt på esperanto. Han har också medverkat på nio skivor.

Under en timme på Café Birger kommer han att bjuda på en musikalisk resa genom Östeuropa.
Så vad betyder inledningsmeningen? Jo, "Äntligen stod prästen i predikstolen". Meningen sätter igång "Gösta Berlings Saga" av Selma Lagerlöf.

La Turneo de Mikaelo Bronstein

Jen la itinero kaj kio okazis en diversaj datoj en Januaro:
5 Gotenburgo, klubrenkontiĝo kune kun samideanoj kiuj partopre-

nis la I.F-on.
10 Helsingborg, muzika programo 'Vojaĝo tra Orientŭropo' en la urba biblioteko
12 Kvarnby Popolaltlernejo kaj vespere klubrenkonto en Kopenhago
13 Denove en Malmö kaj Kvarnby Popolaltlernejo. Vespere klubrenkonto
15-16 Västerås. Prelegoj en 2 gimnazioj, intervjuoj kun Radio P4 kaj loka gazeto VLT ktp. Du klubrenkontoj, ankaŭ trejnadon por la koncerto
17 Koncerto 'Muzika vojaĝo tra Eŭropo' kune kun duo Diverslingve, Olesia Bertse kaj Kaj Stridell. Bufedo
19 Al Finnlando

Wim Posthuma

Sveda teatraĵo kun ligoj al Esperanto

La teatraĵo Populara muziko el Vittula okazis en Västerås de la 17de Decembro ĝis la 5a de Februaro. La teatraĵo komenciĝas je la 19.00. Informo kiel la publiko sciuj ke la stranga lingvo parolata en la preĝejo estas E:o. La eksterlanda pastro provis per diversaj lingvoj. Kiam li provis per Esperanto, la junulo respondis "Mi komprenas". Poste iu klarigis laŭte ke la lingvo estas Esperanto lernita en radiokursoj.
Wim Posthuma

Tyresö och Haninge går samman

De två föreningarna Tyresö Esperantoförening och Haninge Esperantoklubb gick samman i januari 2004 och byter samtidigt namn till Esperantoföreningen Södertörn. Ordförande blir Roland Lindblom.
Från den lokala verksamheten 2003 kan nämnas att en grupp barn från Tyresös vänort Césis i Lettland i april besökte den grupp skolbarn i Tyresö som under läsåret 2002/2003 lärde sig esperanto.

Ulla Luin



Raportis i.a. Västmanlands Läns Tidning.

NEKROLOGO

Kerstin Sjöhlín

Kerstin Sjöhlín naskiĝis la 22-an de Junio 1912 kaj lernis Esperanton de Anna Alamo kaj partoprenis la unuan KELI-kongreson en Tostarp 1948. Ŝi de tiam iĝis dumviva membro de la sveda sekcio de KELI. Ŝi ankaŭ estis membro de la asocio de Motala Esperantoförening, kiu nun ne ekzistas. En 1965 ŝi iĝis membro de la Baptista asocio de Motala. En la malnovigita hejmo de Strömsborg ŝi mortis la 20an de Julio 2003 kaj la funebra diservo okazis en la Sankta kapelo de la kruco la 5an de Aŭgusto. Ŝi estas karmemore funebrata de la Baptista societo en Motala, SEF, la Esperantistoj en Motala, de la svedaj KELI-anoj. El tiuj, kiuj partoprenis en Tostarp nur mi kaj Lilli Vikström bone vivas kaj bone memoras ŝin.

Arne Lundkvist

**MEMORE AL OLLE OLSSON**  
Ulla Luin, Tyresö,  
250 kr; Karin och  
Bernt Lindqvist,  
Malmö, 100 kr.

**MEMORE AL OLLE OLSSON KAJ SVEN STRANDBERG**  
Lunds Esperanto-  
klubb, 500 kr.

**CETERAJ DONACOJ**  
Ulla Luin, Tyresö,  
2700 kr.

**RONDO LANGLET**  
Ĉiumonataj dona-  
coj: Ingrid Görans-  
son, Kalmar 200 kr;  
Leif Nordenstorm,  
Boden, 150 kr; Len-  
nart Sundman, Väs-  
terås, 100 kr; Gö-  
ran Lundgren,  
Stockholm, 100 kr;  
Tore Johansson,  
Kalmar, 100 kr;  
Signhild Johansson,  
Kalmar, 100 kr;  
Börje Andersson,  
Skövde, 100 kr;  
Bengt Nordlöf,  
Stockholm, 100 kr;  
Sten Anders Han-  
nerz, Skotgås, 84  
kr; Wim Posthuma,  
Västerås, 50 kr.

Se vi volas aliĝi al  
Rondo Langlet,  
kontakto la SEF-ka-  
siston Börje An-  
dersson, Ingegatan  
4A, 541 50 Skövde,  
tel. 0500-412205,  
e-poŝto:  
freds@artech.se

SEF kore dankas  
por la donacoj. No-  
vaj estas bonvenaj  
al pĝ. 2012-3.

## Fastado kaj antaŭfastaj aŭ karnavalaj bulkoj

Ĉu vere fastobulkoj ekzistas? Kaj en Ordbok svenska-esperanto kaj en Ture Sventon en Londono oni uzas la vorton "fastobulko" por *sempla*, aŭ *fastlagsbulle*, kiel ĝi ankaŭ nomigigas en la Sveda.

Ĉu do tio ĉi estas bona traduko. Unue oni devas scii ke la sveda vorto *fastlag* devenas de la germana *Fasteabend*, kaj signifas la vesperon antaŭ la fasto. *Semla* devenas de latina vorto, kiu signifas ke estas bone blutita (kribrita) faruno.

En Svedio la tradicio pri fastado ege malfortiĝis post la reformacio. Multaj svedoj tute ne scias la diferencon pri *fastlag* kaj fasto. Se oni demandas diversajn svedojn multaj scias ke estas tradicio manĝi bulkon en la antaŭfasto mardo; aliaj asertas ke estas tradicio manĝi ĝin ekde la antaŭfasto mardo kaj dum la fasto, sed jam konscias ke tio estas nelogikaĵo. La erara traduko "fastobulko" devenas de tiu erara opinio pri la deveno de la tradicio de la bulko.

Por trovi bonan vorton por *fastlagsbulle*, ni iom ekzamenis la signifon de "fasto".

Laŭ NPIV "fasti" signifas: "pro religia motivo sin deteni de nutraĵo dum pli-malpli longa tempo" aŭ "ial resti ne manante".

### Medicina kaj dieta fastoj

Eble medicina kaj dietaj fastadoj estas la plej konataj en Svedio nuntempe. Dieta fasto signifas ke oni fastas ĉar oni volas malplipeziĝi aŭ ĉar oni opinias ke oni fartas pli bone se oni fastas dum iu tempo.

Medicina fasto povas ekzemple esti fastado antaŭ operacio aŭ fastado antaŭ kuracista kontrolo.

Pri tio ĉi prefere rakontu aliaj homoj.

### Religiaj fastoj

En la okcidentaj eklezioj – ekz. katolika kaj luteranoj – la reguloj por fastado ne estas tre striktaj. En Sveda eklezio oni ekz. instruas ke dum la fasto – kvardek nedimanĉaj tagoj antaŭ pasko – oni libervolu elektu ion, kion oni promesas ne uzi dum la fasto. Ekzemple mi persone ne manĝas dolĉaĵojn, kaj nenion manĝas inter la ĉefaj manĝoj. Mi nek uzas alkoholaĵojn. Dum la fasto mi

malmulte televidas kaj klopodas ne legi gazeton matenmanĝante, por havi pli da tempo paroli kun miaj familianoj. La trian de Marto mi tamen permesas al mi ĉion ĉi, ĉar mia plej juna filo tiam festas sian naskiĝtagon.

En svedlingva libro "En grönskan-de trädgård" (Artos 2003) mi iom mallongigite citas luteranan priskribon kial estas grave fasti:

1. Jesuo supozas ke ni fastu. Tio estas la plej grava kialo.
  2. Fastante ni ekzercas ni havi la kontrolon pri niaj propraj korpoj. La rezistokapablon, kiun ni tiel ĉi ekzercas, ni povas uzi kiam temas pli pli gravaj principoj.
  3. Fastante ni lernas ke simpla vivomaniero povas esti felia maniero vivi. Ne ĉio tio kio kostas monon, donas feliĉon. La plej bonaj aferoj en la vivo - amo, amikeco, tempo kun aliaj homoj - estas senkostaj.
  4. Fastante ni memorigas nin ke la donajoj de Dio estas bonaj. Mi mem ŝatas bonan manĝaĵojn, ĉokoladon kaj multon alian. Kiam mi fastas mi donas al mi tempon vere sopiri al tio, tiel ke mi des pli multe ĝuos post la fino de fastado.
  5. Fastante ni memorigas nin ke la donajoj de Dio povas difekti ni, se ni uzas ili en tro granda kvanto.
  6. Fastante ni havas eblecon donaci al nia superfluo al homoj, kiuj bezonas ĝin pli bone.
- Kiel menciite, ni luteranoj mem decidis kiel fasti, kion ne manĝi. En aliaj eklezioj, ekzemple en la katolikaj kaj ortodoksaj eklezioj estas pli striktaj reguloj kion kaj kion ne manĝi. Aliaj religioj havas aliajn regulojn pri fastado.

### Ĉu antaŭfasto bulko?

"Fastobulko" do estas tute netaŭga esperanta traduko de la sveda "fastlagsbulle". Pli bona traduko estas "antaŭfasto bulko" aŭ eble eĉ "karnavala bulko", ĉar "karnavalo" estas "antaŭkaresma, dediĉata al amuzajoj". Tio estas en la sveda lingvo: *fastlag*. (Karesmo estas la kristana fastoperiodo antaŭ pasko.)

Mi bonvenigas vian opinion pri kio estas la plej bona sveda vorto por "fastlagsbulle".

Leif Nordenstorm

## La instruo

La sandaloj de la disĉiplo resonadis akre sur la ŝtonaj ŝtupoj kondukantaj al la kelo de la malnova monahxejo.

Li puŝis la pezan lignan pordon, kiu fermis la ĉambron de la maljunulo kaj penis trovi lin tra la densa duon-lumo, la vizaĝo duon-kovrita per kapuĉo, sidanta malantaŭ grandega skribotablo, kie li, spite de la mallumo, notskribis sur granda libro, tiom malnova kiom li.

Kaj la disĉiplo demandis:

- Majstro, kiu estas la signifo de la vivo?

La maljuna monaĥo, restante silenta, nur fingrumis pecon de drapo, ĉifona drapo kiu sidis sur la planko ĉe la muro, kaj tuj poste lia osteca kaj ŝrumpinta montrofingro indikis la fenestrovitron en la supra parto de la ĉambro, polvokovritan post jardekoj kaj plenan je araneaĵoj.

La disĉiplo prenis la drapon kaj suprenirante kelkajn bretojn de peza bretaro ŝargita de libroj li sukcesis atingi la vitron kaj komencis gxin froti energie, forigante la malpurajojn malpermesantajn la travidadon.

La suno plenigis la ĉambron, tremante en sian lumon strangajn objektojn, rarajn instrumentojn kaj dekojn da papiroj kaj pergamenoj kun misteraj enskriboj kaj kabalaj signoj.

La disĉiplo, plenplena je ĝojo, la vizaĝo brilanta pro feliĉo, deklaris:

- Mi komprenis, Majstro. Oni devas forlasi ĉion, kio baras nian vivolernadon; forpreni la polvon de la antaŭjuĝoj kaj la plekton de opinioj kiuj malpermesas ke la konlumo atingu nin, kaj nur tiam ni povos vidi la aferojn pli klare, ekirante tiam rekten al evoluo.

Poste, la juna disĉiplo riverencis, forlasis la domon, nun prilumatan, dezirante dividi kun la aliaj la ĵus ricevitalecionon.

La maljuna monaĥo, la vizaĝo ŝrumpinta kaj ankoraŭ duonkovrita per la granda kapuĉo, la matenaj sunradioj nun banantaj lin per nekutima klareco, vidis la disĉiplon foriranta, kaj lasis eskapi rideton.

- Pli grava ol tio, kion iu montras estas tio, kion la alia vidas... pensis li.

Kaj mallaŭte murmuris:

- Mi nur volis, ke li prenu la drapon kaj metu ĝin en la ĝustan lokon, de kie ĝi falis...

Tradukis: Céllo Martins



## Olle Olsson

Un septembran vesperon en 1963 mi kiel novulo vizitis la bonvenan aranĝon por la novaj studentoj de la universitato de Lund. Ĝi okazis en la granda salono de la domo de Akademiska Föreningen. Je la eniro, anoj de la Studenta Esperantoklubo disdonis presitajn kartojn, kiujn intersitoj plenu kaj sendu al adreso ĉe Bantorget. Mi jam antaŭe lernis iomete da Esperanto, kaj nun vidis eblecon iom pli profunde studi la lingvon. Do, mi ensendis la karton.

Baldaŭ venis invito al informvespero en malpli granda ĉambro de Akademiska Föreningen. Mi iris tien. Ekster la ĉambro renkontis min kvindekkeljara viro kaj demandis ĉu mi intencas iri al la Esperantoinformado. Mi jesis, kaj li afable gvidis min en la ĉambrom.

Tiu viro, kiu ja ne aspektis kiel tipa studento kaj kiu efektive trapasis siajn studentjarojn trideko da jaroj pli frue, tamen montriĝis esti la kasisto de la Studenta Esperantoklubo kaj la posedanto de la adreso en Bantorget, t.e. Olle Olsson. Li en oktobro 2003 forpasis post longa vivo en la servo de siaj idealoj.

Ni estis tri partoprenantoj en la kurso, kiu komenciĝis post la informvespero kaj kiun Olle gvidis. Estus troigo diri ke li estis pedagogo je la fronto de la instruarto. Li sekvis la tradician procedon per legado, tradukado kaj gramatika komento pri la tekstoj de la lernolibro *Allas andra språk*. Sed neniu rapide stariĝis por foriri, kiam la oficiala leciono de la vespero finiĝis, ĉar tiam post kelkaj sondantaj frazoj atendis interesokapta postleciono: Olle libere kaj kun kreskanta entuziasmo rakontis pri travivaĵoj en la Esperantomondo. Tiel ni, sidantaj sur la malmolaj lignaj seĝoj en la ejo de la Esperantoklubo de Lund en Erik Dahlberghsgatan, unuafoje enflaris la etoson de internaciaj kongresoj, aŭdis pri gramatikaj bataloj kaj eksciis pri afablaj klaĉoj, ĉar Olle neniam disvastigis malican klaĉon.

Tiuj, kiuj iam vizitis la modestan subtegmentan loĝejon de Olle ĉe Bantorget scias, ke ĝi ĉiel atestis, ke la enloĝanto estas ĝisostulo por kiu materia komforto neniom gravas sed la ideoj ĉiom gravas. Li havis du malgrandajn ĉambrojn. La unua estis lia laborĉambro, kaj la pli interna estis la dormoĉambro. En la unua ĉambro estis skribotablo, sofo, fotelo kaj pli

simpla seĝo, sur kiu li mem sidis kiam li uzis sian skribmaŝinon aŭ havis gaston. Sur la skribotablo etend-iĝis kelkdecimetra tavolo de diversaj esperantaj - broŝuroj, leteroj, libroj ktp. Nur unu eta spaco estis rezervita por la skribmaŝino, kiu estis ekipita per la specialaj Esperantosignoj. La sofo simile estis plenigita per presaĵoj.

Do, por vizitanto restis la fotelo. Ĝin Olle provis teni libera. Tial sur ĝi estis nur tiom da paperaĵoj, ke Olle povis rapide forpreni ilin, por ke vizitanto povu sidi. Ne estis malordo, nur manko de spaco.

Dum kelka tempo en la 1960-aj jaroj mi estis prezidanto de la Studenta Esperantoklubo de Lund. Kvankam malmultaj personoj aperis ĉe kunvenoj, la listo de membroj estis sufiĉe longa. Tio havis klarigon. Kontraŭe al kasistoj kiuj defraŭdas la kason, Olle pagis la membrototizon por multaj homoj, kiuj iam iel montris etan intereson pri Esperanto. Tiel ili ricevis revuojn kaj diversajn informilojn. Mi ne scias ĉu iu el ili fariĝis aktiva esperantisto, sed certe ili fariĝis homoj kiuj scias ke Esperanto estas viva fenomeno.

La mondo bezonas pli da tiaj homoj kiel Olle.

Bo Sandelin

## Boo Mee Kim-Lindblom



Boo Mee Kim-Lindblom, Haninge, forpasis 62-jaraĝa post mallonga malsano. Ŝi naskiĝis en 1941 en Koreio. Ŝin funebras precipe la edzo Roland Lindblom kaj la filino Giane Rhie kun familio, gefratoj kaj parencoj en Koreio kaj Usono.

La proksimaj kontaktoj kun homoj ĉirkaŭ la terĝlobo, kiuj karakterizis la vivon de Boo Mee, ne ekzistis dum la infanaĝo. Ŝi naskiĝis en korea intelekta kaj tradicia familio, studis la korean lingvon kaj literaturon ĉe universitato kaj komencis labori kiel instruistino en 1962.

Du jarojn poste ŝi ekhavis kontakton kun Esperanto, kaj kunfondis la asocion Stelaro en Söul. En la mezo de la 1960-aj jaroj ŝi instruis Esperanton por infanoj 13-15-jaraĝaj, kaj gvidis kursojn en KAJV (Kristana Asocio de Junaj Viroj kaj Virinoj). Ŝi havis taskon kiel sekretario en la Korea Esperanto-instituto dum la jaroj 1967-1972. Dum la 1970-aj jaroj ŝi plustudis la korean lingvon kaj literaturon, studis pedagogion kaj fariĝis diplomita gimnazia instruistino.

Loĝinte dum kelkaj jaroj en Kanado en la komenciĝo de la 80-aj jaroj, ŝi translokiĝis al Svedio, kie ŝi kompletigis sian edukon kun la sveda lingvo, kontumado, interlingvistiko kaj pedagogio.

La ĝisfundajn sciojn Bo Mee uzis en sia agado en Svedio. Ŝi instruis la korean kiel hejmlingvon, akceptis taskojn de transskribo aŭ analizo de korea teksto, kaj dum la unuaj jaroj estis aktiva en la korea asocio.

Ŝi laboris ankaŭ kiel ordinara instruistino en la fundamenta lernejo kaj gimnazio, kaj kiel instruistino de Esperanto.

Siaj scioj pri origamio, la arto faldi paperojn al belaj figuroj, donis al ŝi diplomon kaj estraran postenon en la Stokholma origamia asocio. Ŝi uzis origamion ankaŭ en sia instruado, kun la deirpunkto ke tiu arto donas ekzercadon de tri gravaj ecoj: koncentrado, preziceco kaj pacienco.

Boo Mee organizis interŝanĝadon kaj vizitojn en Esperanto kun infanaj grupoj en la latva urbo cesis, ĝemelurbo de Tyresö.

Kiel inspiranto kaj administranto Boo Mee agadis en la Esperanto movado. Kune kun sia edzo Roland ŝi prelegis en Esperanto-societoj en Svedio. Ekde 1999 ŝi estis kasistino en la estraro de Internacia Ligo de Esperantistaj Instruistoj (ILEI). Ŝi estis en la komitato de Esperantaj ekzamenoj kaj en Aŭgusto 2003 organizis multajn arangojn antaŭ kaj post la Universala Kongreso en Gotenburgo.

En ĉiu ĉi laboro Boo Mee estis afabla kaj atentema kaj havis proksiman kontaktojn kun parencoj kaj amikoj en ĉiuj kontinentoj. Estas antaŭ ĉio granda homa perdo ke ŝi ne plu ekzistat.

Ulla Luin

## ANONCETOJ

Dezirante kompleti-  
gi nian kolekton de  
la sveda revuo "La  
Espero" ni serĉas la  
jenajn:

- a) jar-kolektojn:  
1913-1919  
b) unuopajn nume-  
rojn:  
1920: 1.2.4  
1921: 2/3.6.11.12.  
1922: 1.3.12.  
1923: 2.3.11.12.  
1924-1925: ĉio.  
1926: 4.6.9.10.  
1927: 3.4.6.7.11.12.  
1928: 1929: 1930:  
ĉio.  
1931: 1.2.  
1932: 1-6.9-12.  
1933: 1.4.5.6.  
1935: 2.  
1938: 2.5.7.11.  
1939: 1-9.  
1940: 1-5.7.8.11.12.  
1941:  
1.3.4.7.8.9.11.

Eble inter la sve-  
daj esperantistoj es-  
tas iuj kiuj povas  
nin helpi - ankaŭ  
unuopaj numeroj  
bon-venas. Volonte  
ni ricevos prez-fer-  
tojn.  
BIBLIOTEKO AR-  
TUR E. ILTIS  
La Saousse  
F-84340 Malaucene  
Francio.

## La plej valora

**Endre Tóth: Lappar, la antikristo.**  
**139 p. Hungara Esperanto-Asocio,**  
**Budapest 1982.**

Iu viro ekiras matene, je bona humo-  
ro kaj en bela vetero, bicikle al la staci-  
domo. Sed survoje io okazas, la  
mondo ŝanĝiĝas aŭ ŝanĝiĝas la viro.  
Li ne plu scias la vojon. "Ĝis nun mi  
neniam kalkulis, kioma flankstrato es-  
tas tiu, sur kiu mi devas pluri por  
atingi la stacidomon, tamen mi atingis  
ĝinĉiam. Diablo scias kiamaniere, ĝis  
nun mi ĉiam sukcesis. Ĉu la formo de  
la domoj orientis min? Kvankam nun,  
kiam mi provas rememori, mi povas  
vekmi eĉ ne unu bildon de la domoj, kiu  
montrus la vojon" (p. 72). Komenciĝas  
bizara serĉado, helpopetado, klopo-  
dado por trovi la perditan  
orientiĝon, sed ĉio vanas. La viro pli  
kaj pli iĝas viktimo de nekomprene-  
bla, absurda, eĉ malamika mondo. La  
sekvo estas drama. Tamen eĉ ĉe la  
fino restas al li ioma fido je la mondo.  
Se li nur havus okazon refoje provi...  
"Nu, jen. Estas ankoraŭ kelkaj tagoj.  
Kaj iam, se mi estos jam hejme, iun bel-  
lan serenatan matenon mi rekomencos.  
Mi ekiros, kaj veturante sur la vojo  
bone konata nepre mi trovos la staci-  
domon" (p. 87).

Verŝajne evidentas al ĉiu leganto,  
ke tiu novelo, *La vojperdinta biciklisto*,  
ne temas nur pri stranga sperto sur-  
voje al stacidomo, sed pli ĝenerale pri  
homaj spertoj de fremdiĝo kaj perdo  
de la orientiĝo en la vivo - fizike aŭ  
spirite. Kutime mi ne emas zorgi tre  
multe pri aŭtora biografio legante be-  
letrajn verkojn. Sed ĉe la ĵus menci-  
ita kaj aliaj noveloj en la novelaro *Lap-  
par, la antikristo* ne eblas forgesi la vi-  
vosorton de ilia verkinto Endre Tóth.  
Dekkvarjara, en 1945, en la lasta tago  
antaŭ batalĉeso, eksplodanta mino  
rabis de li la vidkapablon kaj tiel  
ŝanĝis lin por la vivo - aŭ dumvive  
ŝanĝis por li la mondon.

Ĝenerale en lia sola verko, la nove-  
laro aperinta postmorte en 1982, afe-  
roj okazas sen klara kaŭzo kaj sen evi-  
denta celo. Homoj agas sen videbla  
motivo kaj sen esprimita intenco. Tio  
validas kaj pri la protagonistoj, kaj pri  
la flankaj personoj. Tio kreas por la  
leganto tre apartan perspektivon. Oni  
trovas sin kvazaŭ en tunelo sen kom-  
enco kaj fino, ne sciante de kie kaj  
kien oni survojas. Pro tio aparte elstar-  
as la agoj kaj okazaĵoj *per si mem*. Fo-  
jon post fojo mi ekkonscias, kiom mi  
kutimas ĉion prijuĝi laŭ ties motivoj  
kaj celoj. Ĉe Tóth tio ne eblas. En liaj

noveloj restas kaŝitaj ĉiuj kialoj kaj in-  
tencoj, ĉio aperas nude, objekte.  
Kiel leganto mi kvazaŭ blindiĝas kaj  
devas orienti min palpe, helpe de nek-  
utimaj sensoj. La rezulto ofte estas  
angoriga kaj timiga, kaj mi sentas kaf-  
kecan etoson. Tamen ne temas pri  
neeltenebla inkubo, ĉar mi sentas  
min en bonaj manoj de la aŭtoro. Ja  
okazas fojfoje teruraj aferoj en la  
noveloj de Tóth, tamen mi perceptas  
ĉiaman tonon de indulgo kaj homa  
graco.

La etosoj kaj medioj de la noveloj  
estas sufiĉe variaj, kaj la aŭtoro tre ta-  
lente prezentas ilin per sia konkreta,  
efikeca prozo. Ni flaras la odorojn, ni  
aŭdas la multspecajn sonojn, kaj ni  
vidas la ĉirkaŭaĵon - tamen ŝajnas al  
mi ke regas lumo sufiĉe pala en pre-  
skaŭ ĉiuj liaj noveloj.

En *La ŝtonsegil-maŝino* ni sekvas la  
protagoniston tra ĉiutagaĵoj plenaj de  
ĝenoj kaj turmentoj, dum ie ŝvebas  
tono malclare minaca. Al tio kontri-  
buas lia nokta sonĝo, kiu ne nur  
ripetiĝas, sed krome penetras eĉ en  
lian maldorman vivon. Ja finfine  
ankaŭ okazas io terura en la rakonto,  
sed ni ne scias kial aŭ pro kio.

Sencele mi vagadis sur la stratoj  
senhomaj, sed mi ne laciĝis. Jam  
mateniĝis, kiam mi komencis frosto-  
tremi. En nekonata flankstrato mi  
trovis restoracion. Ĝi estis tipa  
mateniĝa trinkejo; malantaŭ la fene-  
stro, kiel en akvario, foiraj vendistinoj,  
transportistoj, prostituitinoj kaj vaga-  
bondoj fiŝe malfermadis la buŝon,  
ocsedadis kaj ridaĉis neaŭdeble pro la  
dika vitro.

*Mi eniris. Homamaso kirligadis in-  
terne, en sovaĝa zumado. Nur malfacile  
mi trovis sidlokon. Mi gapadis. Mi  
ekvidis homon, portantan pluvmante-  
lon. Kiam mi direktis mian rigardon al  
li, li mallevis la kapon, sed mi estis cer-  
ta, ke ĝis tiu momento li observis min.  
Li ŝajnis al mi konata.* (p. 55)

*Febra sonĝo* tre bone prezentas la  
torditan logikon de vera sonĝo, kaj  
ankaŭ en *Evitu la sunon* la atmosfero  
estas koŝmare paranoja. *Pordoj* havas  
iomete pli komplikan konstruon ol la  
ceteraj noveloj, kun du paralelaj te-  
moj kiuj neeviteble kaj fatale  
renkontiĝas ĉe la fino, tamen ĝi estas  
iom tro mallonga por vere atingi la  
eksciton kaj angoron, kiun ĝi meritus.

En *La tabakvendisto* la loĝantoj de  
iu urbo evakuas ĝin, dum la protago-  
nisto male decidis sola resti, kaj de-  
nove la kaŭzoj kaj eblaj sekvoj restas  
tute ekster la rakonto - ni des pli klare  
perceptas la situacion de la mo-  
mento. Malgraŭ la drameca situacio

eblas senti iel optimisman tonon en ĉi  
rakonto. "Ĉu indas atendi, kio okazos?"  
(p. 70). Tiel ĝi finiĝas. La leganto mem  
devas juĝi.

Plej kaŝeca el la noveloj eble estas  
*Sinjoro Don*, kie la protagonisto en ia  
publika atendejo dum interna penso-  
fluo rigardas la Ĉambron kaj alian  
atendanton. Sed kion li vere atendas?  
Tion ni ne scias, tamen en la lasta li-  
nio de la novelo la aŭtoro proponas  
neatenditan eblan solvon.

En *Groto* ni troviĝas subtere en  
malluma grota koridoro plena de sig-  
noj strange kaj malfacile legeblaj. "Ĉi  
tie, en la interna mondo, la tempo  
pasas tute alie ol en la ekstera mondo"  
(p. 28), diras al la protagonisto iu viro,  
kiu studis la grotajn signojn dum tri-  
dek jaroj. Jes, en nia interna - sub-  
konscia - mondo vere ne nur la tem-  
po alias, sed ankaŭ la logiko kaj la  
ebloj interpreti signojn kaj simbolojn.  
Fine de la novelaro troviĝas kelkaj  
eroj kun pli leĝera, malpli angora  
tono. Temas interalie pri *Aŭtuno*, ra-  
konto pri soleco kaj homa ambicio,  
kun lerta psikologia pritrakto de ho-  
maj rilatoj kaj kondutoj. En ĝi aperas  
tre simbola fervoja semaforo: "La se-  
maforo brilis ruĝe. Kiel malofte, kaj kiel  
mallonge la trapaso estas libera" (p.  
110). *La murdita juglandarbo* estas  
novelo de pli tradicia speco, kun kom-  
enco kaj fino, lerta psikologio, kaj kun  
simpatia moralo. Kaj *Tata Ben* estas  
nigra krimnovelo kun lerte elpensita  
intrigo kaj amara tono. Laste aperas  
eta son-teatraĵo, *Kristnaska saluto*,  
kiu surprizas pro sia humura kaj pre-  
skaŭ farsa dialogo, tamen ankaŭ en ĝi  
amara etoso iom post iom superre-  
gas.

El pluraj tre memorindaj noveloj  
en la kolekto tamen plej elstaras la  
komenca, titola novelo *Lappar, la  
antikristo*. En ĝi ni sekvas la senbri-  
dan, sovaĝan ludon de kelkaj knaboj.  
La atmosfero estas tiu de tempo mili-  
ta aŭ postmilita, kaosa, kie infanoj vi-  
vas sen enmiksiĝo de plenkreskuloj.  
La senprotektita situacio de infanoj en  
ĝi aperas per kruela kaj korŝira klare-  
co. Temas pri manko de protekto kon-  
traŭ la propraj fortoj kaj impulsoj de  
agreso kaj detruemo. Ĉi tiu rakonto  
impresas tre forte, efektive kvazaŭ ia  
arketipa, fabela temo. Kaj la aŭtoro  
atingas tion per ŝajne simplaj rime-  
doj. Denove li prezentas al ni nur nu-  
dajn konkretajn agojn kaj senklari-  
gajn dialogojn. Neniu kialo, neniun  
celo. Nur senmotivaj okazaĵoj kaj ne  
antaŭvideblaj konsekvencoj. Jen tre  
seniluzia kaj senkompata koncepto  
pri la vivo, tamen iel mi ne perceptas

# Neĝofosado

Matene je la sesa mi regardas tra la fenestra vitro. Ho ve! Dum la nokto falis dek kvin centimetroj da neĝo. Je la oka komenciĝos mia laboro. Antaŭ tio mi devas prepari matenmanĝon por la familio; samtempe mia edzino preparas la vintrajn vestaĵojn por la infanoj; mi devas ankaŭ iri kun la malplej granda filo al la infanejo. Jam tio postulas multe da tempo. Hodiaŭ – same kiel dum multaj vintraj tagoj – aldoniĝos ankaŭ neĝofosado.

Se oni loĝas en norda regiono de la mondo oni al kutimiĝas al neĝofosado. En mia urbo Boden, kiu situas en Norda Botnio en Svedio, la unua neĝo kutime falas en la fino de Oktobro. En Decembro ĉiukaze estas tavolo de

neĝo, kiu ne plu degelas. La unuan de Aprilo ĉiujare restas ĉiea neĝa tavolo. La unuan de Majo plej ofte restas nur kelkaj makuloj da neĝo.

Kiam falis neĝo dum la nokto la plej urĝa afero estas forigi la neĝon de la stratoj, por ke la homoj povu veturi al siaj laboroj. Tio estas la tasko de la komunumoj, kiuj havas interkonsenton kun kelkaj kamionentreprenoj. Jam dum la nokto kamionoj kun neĝpluĝiloj komencas forigi la neĝon de sur la stratoj kutime ili devas veturi dufoje sur la sama strato. La rezulto estas ke nun aŭtoj povas libere iri sur la stratoj. Alia rezulto nun estas ke la forigita mola neĝo nun ŝoviĝis

tiel ke ĝi formas malmolajn digojn, preskaŭ remparojn, sur ambaŭ flankoj de la strato.

Mia tasko nun estas forigi la tavolon de mola neĝo, kiu kuŝas antaŭ mia garaĝo, kaj la malmolan digon, kiun kreis la neĝoplugantaj kamionoj. Mi komencas per mia granda neĝoŝovelilo. Kvankam mi ne sopiras al tiu ĉi laboro, mi ne malamas ĝin. Mi bezonas duonhoron por finfari ĉion, ĉar antaŭ mia garaĝo estas sufiĉe granda spaco. Tio donas al mi tempon multe pensi, mediti aŭ preĝi. Samtempe la neĝofosado donas korpan ekzercon. Precipe tion mi ŝatas, ĉar mi estas iom maldiligenta rilate al korpa ekzerco. Neĝofosado estas ŝvitiga laboro.

Kelkaj homoj aĉetis fosmaŝinetojn kiuj fosas la neĝon kaj ĵetas ĝin en direkton, kiun oni povas mem elekti, alĝustigante ĵetilon sur la maŝino. Mi mem ege malŝatas troan uzadon de maŝinoj. Kial unue uzi maŝinon por ŝpari laboron kaj poste ekzerci kurante en la arbaro por havi ekzercon? Tamen por maljunuloj tiaj ĉi maŝinoj donas grandan helpon.

Leif Nordenstorm

## Leteroj el Svedio

### Harold Brown. Leteroj el Svedio.

Pensiuliĝinte, Harold Brown transloĝiĝis de Anglio al Svedio. Li tamen daŭrigis sian kontakton kun la Londona Esperanto-klubo per serio da leteroj por "La Bulteno" de la klubo. Ĝi, festante sian centjariĝon, atenteme eldonis tridekon de la leteroj en 45-paĝa libreto.

Por ĉiuj esperantistoj certe estos interese legi pri okazaĵoj en Svedio, spegulitaj tra la akraj okuloj de anglo. Li sprite kaj klare rakontas pri nektimaj, okulfrapaj legindaĵoj, trovinte ilin en svedaj lokaj kaj landaj ĵurnaloj. La enhavo pri politiko, kulturo, edukado kaj aliaj aferoj estas bonhumora, pripensinda kaj neatendita. Kelkaj el la leteroj temas pri interesajoj dum vojaĝoj en aliaj landoj.

La lingva stilo bonas sed ne komplikas. Tial mi povas rekomendi la libron ankaŭ al relative novaj esperantistoj kaj studrondanoj. Je la fino fakvortoj kaj maloftaj vortoj estas klarigitaj.

La leteraro estas por vi bela kompanio dum vojaĝo, en via preferata fotelo aŭ sur la litotableto.

La libreto aĉeteblas ĉe Esperanto-Asocio de Britio.

Lars Forsman  
Sveda Esperanto-Instituto

En tiu ĉi La Espero ni publikigas recenzojn de du ne tute novaj libroj. Tion ni faros ankaŭ estonte. Recenzoj estos bonvenaj.

La redaktoro

la perspektivon, la rakontan voĉon, kiel kruelan aŭ senkoran. Kial? Eble ĉar la voĉo de Tóth tiel proksimas al la homoj de la rakonto. Kelkaj el la noveloj estas verkitaj en mi-formo, sed ankaŭ ĉe *Lappar* kaj pluraj aliaj, kiuj aperas en tria persono, la rakonta voĉo ne de fore, de supre, rigardas la eventojn, sed kvazaŭ ĉeestas samnivele, je egalaj kondiĉoj. La rakontanto ŝajne ne scias pli multe, nek havas pli da potenco, ol la rolantoj kaj la leganto. Iel la noveloj de Tóth metas nin ĉiujn sur egalan nivelon, dirante al ni: ĉi tiel estas, ĉi tio okazas, egale kial kaj por kio. Ĉi tion signifas esti homo. Ni do estu homoj, laŭ kapablo.

Tri el la noveloj estas premiitaj en la Belartaj Konkursoj de UEA en 1974 kaj 1976, kvankam oni mencias nur unu el tiuj premioj en la ne tre zorge farita eldono de HEA (en mia ekzemplero la paĝoj aperas en pelmela misordo, kvazaŭ temus pri ludkartaro).

Dudek jarojn post la apero de ĉi verko, pola mallongdaŭra filmo *La Antikristo* de Adam Gluzi ŝki bazita sur la novelo de Tóth akiris la unuan premion en la 44a Internacia Festivalo de la Dokumentaj kaj Mallongdaŭraj Filmoj en Bilbao. Ankaŭ en la Internacia Festivalo de Juna Kino en Torino ĝi ricevis specialan distingon de la jurio.

Laŭ mia opinio la eta novelaro *Lappar*, la antikristo estas la plej valora verko de la originala Esperanta literaturo.

Sten Johansson

## Kelkaj gravaj datoj en 2004

19-23 Majo

Sveda Esperanto-kongreso kun jar-kunveno de SEF, SEJU, Eldona, sveda ILEI-sekcio.

7-11 Junio

Someraj Esperanto-kursoj en Oskarshamn

28 Junio-3 Julio

Someraj Esperanto-kursoj en Lesjöfors.

Pli da informoj venos en venonta numero de La Espero.

# Esperantos idé

Kan ett språk spridas över världen utan krig och kolonisation?

Ja! Och det har redan hänt. Det internationella språket esperanto har uppnått sin nutida utbredning utslutande genom att enskilda människor blivit inspirerade av dess idé: Att alla människor är jämlikar och därför bör kunna kommunicera som jämlikar. Att kontakt mellan människor från olika kulturer inte ska byggas på den enes dominans och den andres underkastelse.

Att vänskap och fri direktkontakt mellan människor från olika kulturer och världsdelar är en av fredens naturliga beståndsdelar.

Önskar vi fred? Om vi inte önskar krig, så önskar vi fred. Och fred är inte bara en frånvaro av krig, utan en närvaro av samförstånd och sympati mellan människor. Det är bara naturligt att människor som känner så också kan prata med varandra. För detta ändamål skapades esperanto, och det har präglat hela dess historia.

## Esperantos tillkomst

En liten pojke växer upp i 1860-talets ryska imperium (i nutida Polen). Det är en tid som präglas av etniska motsättningar och konflikter, av hat mellan folk med olika traditioner, religioner och språk. Pojken känner en stark längtan efter att kunna göra något för att hjälpa människorna som han ser leva i ömsesidig misstro, en längtan efter att på något sätt bidra till fred och samförstånd i världen. Denna längtan kom att styra hans liv. Hans namn var Ludvik Zamenhof, och hans bidrag skulle bli det internationella språket esperanto.

## Esperantos historia

Många matematiker och en del musiker skapar sina mest genomgripande och nyskapande verk vid unga år, och liksom matematik och musik handlar ju språk om struktur, logik och komposition. Vid 27 års ålder presenterade Zamenhof sitt förslag till internationellt språk, i en liten broschyr, godkänd av tsarens censur sommaren 1887. Sedan dess har språket väckt hela skalan av mänskliga känslor hos dem som mött det: från ren förföljelse under Hitler och Stalin och en allmän misstro som

ofta möter det som avviker från vana och tradition – till den glädje och inspiration som många känner över de möjligheter som esperanto ger. Den sista kategorin utgör idag bara en liten del av världens befolkning, men inte desto mindre är den i stort sett jämnt fördelad över världens länder. Det betyder att esperanto under lång tid haft en alltmer internationell grupp användare, vilken gjort det möjligt för språket att prövas och utvecklas i den mångkulturella miljö det är avsett för. Att esperanto är så pass utbrett över hela jordklotet betyder också att det redan idag erbjuder sina användare ett antal möjligheter till ett rikt internationellt liv.

## Esperanto – möjligheter idag

### A: Esperanto – ett hjälpnät

Det finns i 87 länder esperantister som fungerar som ett slags "hjälpare" eller delegater för dem som vill ha kontakter eller behöver hjälp med olika internationella frågor. Deras adresser finns i det internationella esperanto-förbundets, UEA, årsbok. Man kan t.ex. få information inför en resa, eller hjälp med att undersöka förhållanden i samband med yrke eller hobby. De flesta av de mer än 2000 delegaterna representerar olika fackområden, så att man kan söka fackkunskap och lokalkännedom där den finns.

### B: Esperanto – ett "vandrarhem"

Eftersom många esperantotalande uppskattar att få långväga besök, har det uppstått något som kallas "Pasporta servo".

Det är en bok med cirka 1000 värddar i ett 60-tal länder. Dessa är beredda att ta emot dig som gäst i sitt hem under kortare eller längre tid, oftast gratis. Något för världsresenärer, tågloffare, ja, för envar som vill lära känna andra kulturer och länder inifrån, via de personliga möten som blir möjliga med ett gemensamt språk.

### C: Esperanto – en kulturförmedlare

Böcker: Det finns en rik flora av litteratur på esperanto, och de mest skilda ämnesområden finns representerade. En del verk har esperanto som

originalspråk, men fortfarande är de flesta översättningar. Kring fyrtio tusen titlar har getts ut.

Tidningar: Det finns ett stort antal tidskrifter. Många handlar om språket självt, men det finns också fack- och kulturtidskrifter. Antalet tidskrifter om eller på esperanto i världen är ca 200.

Radio: Ett mindre antal radiostationer sänder esperantospråkiga program på kortvåg och vissa även per satellit. Peking och Warszawa sänder dagligen, Wien, Rom och Havanna en gång i veckan.

TV: Underlaget är ännu för litet för något motsvarande CNN (den amerikanska nyhetskanalen med nyheter från hela världen) på esperanto, vilket annars vore en fullständigt naturlig sak.

Brev: Allt som behövs är penna, papper, frimärke och ett fungerande postverk. Adresser finns i många av esperantotidskrifterna, eller kan förmedlas genom brevvänsförmedlingen "Koresponda servo mondskala". Det kan vara mycket stimulerande att på ett förtroligt plan ha kontakt med brevvänner från fjärran länder.

### D: Esperanto – en väg till kollegor

För ett antal yrkes- och hobbyområden finns särskilda organisationer av esperantotalande. De kan ge möjlighet till samarbete och affärskontakter, eller studieresor, i din bransch, i språkområden som annars skulle varit otillgängliga.

### E: Esperanto – evenemang

Varje år arrangeras runt om i världen en lång rad kongresser, seminarier och olika internationella evenemang. Här möts människor från olika delar av världen. Den mest kända är världskongressen med några tusen deltagare från ett 60-tal länder.

Under en vecka bjuds på kurser, konferenser, diskussioner, sång, musik, teater, utflykter, föreläsningar och informellt umgänge. Naturligtvis helt tolkfritt.